

چگونه زیستن پس از ماه رمضان

علی هبیت علی دانشگاه فردوسی

هجرت الاسلام والمسلمین محمدرضا چهرانی

ماه رمضان آثار و برکات و دستاوردهای سازنده فراوانی دارد. می‌توان این دستاوردهای بزرگ را پایدار کرد تا در طول سال در زندگی جاری شود، اما چگونه می‌توان دستاوردهای مثبت ماه مبارک رمضان را حفظ کرد؟ راهکارهای حرکت و اقدام در فضای معنوی ماه رمضان چیست؟ روش‌های رضانی شدن سایر ماه‌های سال، کدام است؟ پس از ماه رمضان چه باید کرد؟

پیامبر و اهل‌بیت (علیهم‌السلام) ضرورت حفظ دستاوردهای معنوی ماه مبارک رمضان را به مسلمانان آموزش داده و روش و راهکارها را نشان داده‌اند. باید دستاوردهای ماه رمضان را شناخت و از ظرفیت‌های بزرگ ماه خدا آگاهی یافت و آن‌ها را پاس داشت و بارور کرد.

امیرمؤمنان امام‌علی^(ع) درباره دستاوردهای ماه رمضان وضورت حفاظت و حراست از آن‌ها فرموده‌اند: واعلموا عبادا... ان ادنی ما للصائمین و الصائمات ان ینادیهن ملک فی آخر یوم من شهر رمضان: ابشروا عبادا... فقد غفر لکم ما سلف من ذنوبکم فانظروا کیف تکنون فیما تستأنفون؟ (امالی، شیخ صدوق، ص ۱۰۱). «ای بندگان خدا! بدانید کمترین و کوچک‌ترین پاداشی که برای مردان و زنان روزه‌دار است، این است که فرشته‌ای در روز آخر ماه رمضان ندا می‌دهد: ای بندگان خدا! بشارتتان باد که تمام گناهان گذشته‌تان آمرزیده شد، پس بنگرید از این به بعد چگونه خواهید بود و چه خواهید کرد و زندگانی را چگونه از نو شروع می‌کنید.»

در این حدیث شریف علوی، دستاورد بی‌نظیر «پاک شدن از گناهان گذشته» و رهایی از بار سنگین گناهان پیشین، کمترین و کوچک‌ترین دستاورد ماه رمضان شناخته شده و سیاست‌گزاری از این دستاورد مهم نیز برنامه‌ریزی برای «چگونه زیستن متعالی و تکاملی» پس از پایان ماه رمضان اعلام شده است. در پایان ماه رمضان، فرشته الهی به بندگان خدا هشدار می‌دهد: «آگاه باشید که ماه رمضان پایان یافت. همه گناهان گذشته‌تان بخشیده شد. زندگی را از نو شروع کنید.» چقدر زیباست این رهنمود امیرمؤمنان امام‌علی^(ع). باید حقیقت اثربخشی ماه مبارک رمضان را از این کلام آموزنده فراگرفت. «سلف» یعنی گذشته و روزگار سپری شده. ماه رمضان، گناهان گذشته را ذوب کرد و خدای سبحان در ضیافت ماه رمضان همه آن‌ها را بخشید و از پرونده و کارنامه انسان‌های بالیمان محو کرد و از بین برد.

فانظروا کیف تکنون فیما تستأنفون! باید این کلام تکان دهنده و سرنوشت‌ساز الهی که «فرشته خدا» به «بندگان خدا» می‌رساند، در تابلوی نفیس زرین نوشته و پیش‌روی بندگان خدا نصب شود تا همیشه به یادشان باشد و در راه خودسازی و تکامل گام بردارند.

باید همگان حقیقت این بشارت الهی را دریابند و از آن بهره ببرند و دستاوردهای ماه رمضان را حفظ کنند. «استیناف» به معنای از سرگرفتن و از نو شروع کردن و زندگی نوین است. فرشته الهی به بندگان خدا هشدار می‌دهد: «ماه رمضان به پایان رسید. همه گناهان پیشینتان بخشیده شد. نظر و دقت کنید در آینده چگونه خواهید بود.» آری، بندگان خدا با پایان یافتن ماه رمضان، زندگی جدید و زیستن نو دارند. گویا تازه از مادر به دنیا آمده‌اند، چون در ماه رمضان پاک شده‌اند و پس از پایان ماه رمضان، فرصت پاک زیستن و زندگی سالم نوین و آغازی دوباره فراهم شده است. باید از این فرصت بهره‌برداری کرد.

روزه‌دار ماه رمضان باید توجه کند که خداوند همه گناهان پیش از ماه رمضان را بخشید، پس در زندگی نوین پس از ماه رمضان، دوباره گناه نکند. زندگی جدید پس از ماه رمضان را پاک و سالم آغاز کند و به سبک زندگی اسلامی آراسته شود.

زندگی پس از ماه رمضان، یک زندگی به‌دور از گناه باشد. گناه همه زشتی‌ها و پلیدی‌ها و رذایل و موانع رشد و کمال را شامل می‌شود. روزه در ماه رمضان، تمرین صبر و تجربه استقامت و تبلور پاکی از گناه است و ان شاء... این روحیه پس از ماه رمضان در طول سال نیز ادامه یابد.

حکم خرید و فروش ارز دیجیتال

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرمای می‌توانید باار سال پیامک، پرسش‌های خود را به‌شماره ۰۲۰۰۰۷۲۸۹ یا ما در میان بگذارید.

● خریدوفروش ارزهای دیجیتال ایرانی چه حکمی دارد؟

● پاسخ اجمالی

معامله ارزهای دیجیتال اگر منع قانونی نداشته باشد، جایز است، اما برخی فقها به‌دلیل وجود ابهام و نداشتن پشتوانه برای این ارزها، معامله آن را جایز نمی‌دانند.

●آیت‌ا...العظمی خامنه‌ای

به‌طورکلی حکم خریدوفروش وتولید ارزهای دیجیتال، تابع قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران است.

●آیت‌ا...العظمی علوی گرگانی

این گونه ارزهای دیجیتال چنانچه دارای پشتوانه و اعتبار حکومتی یا بین‌المللی باشد و معامله با آن‌ها موجب فریب و غش نباشد، اشکال ندارد و تعیین مصداق برعهده کارشناسان و عرف مردم است.

●آیت‌ا...العظمی مکارم‌شیرازی

با توجه به ابهامات زیادی که این نوع ارزها دارند، ازجمله اینکه منشأ استخراج آن‌ها روشن نیست و نیز غالباً اعتبار آن ازسوی دولت‌ها پذیرفته‌شده نیست و همچنین منشأ سوء استفاده‌های زیادی شده است، معامله، سرمایه‌گذاری و درآمد حاصل از آن‌ها جایز نیست.

●آیت‌ا... هادوی تهرانی

به‌طورکلی اگر ارز دیجیتالی مالیت عرفی داشت و مانع شرعی در میان نبود، شرعاً قابل معامله است. به عبارت دقیق‌تر، اگر درنظر عموم مردم دارای ارزش مالی (مالیت عرفی) باشد و مانع شرعی (مثلاً احتمال ضرر قابل توجه) در آن نباشد، از نظر شرعی دارای ارزش و مالیت خواهد بود و خریدوفروش آن جایز است.

شهرار
۳شنبه
دوبیشت ۱۴۰۲
۱۶شوال ۱۴۴۴
شماره ۳۳۴

SHAHRA NEWS IR
۱۴

عدالت مهم ترین رکن تقوا

از منظر اسلامی چطور می‌توان عادلانه رفتار کرد

حمیده ذاکری | همه چیز آن گونه که ما تصور می‌کنیم، نیست. بعضی وقت‌ها با خودمان می‌گوییم چرا کارها برای ما خوب پیش نمی‌رود یا جایی حس می‌کنیم در حق ما ظلم شده است یا به‌اصطلاح بدشانسی آورده‌ایم. خیلی از این‌گونه مسائل، ریشه در نحوه نگرش ما به زندگی دارد؛ اینکه معنای عدالت و حق را چه می‌دانیم و چه روش‌هایی را برای به‌دست آوردن حقوق خود بلدیم به‌کار بگیریم. در ادامه، معنای عدالت و کاربردهای آن در اجتماع را با یکدیگر مرور می‌کنیم.

امام‌علی^(ع)؛ جلوه کامل عدالت در هستی

حضرت علی^(ع) به‌عنوان رهبری که در اجتماع مجدانه و با کوشش به تحقق عدالت اصرار ورزید تاجایی که مردم آن را تاب نیاوردند، در آثار خود به شرح و بسط مفهوم عدالت و مصادیق مختلف آن پرداخته است. ایشان یک تعریف اساسی و کلی از عدالت ارائه فرمودند و در بقیه بیانات خود، مصادیق و مفاهیم جزئی عدالت را ترسیم کردند. در روایتی ذکر شده است: در جواب کسی که پرسید عدالت بهتر است یا جود، فرمودند: «عدالت هر چیزی را در جای خود می‌نهد و بخشش، آن را از جای خویش بیرون می‌نهد. عدل، مصلحت عام است و بخشندگی فقط شخص خاصی را دربر می‌گیرد، پس عدالت شریف‌تر و برتر است.» حضرت، عدالت را قرار دادن هر امری در موضعش بیان می‌کنند و در مواقعی عدل را به انصاف تعریف می‌کنند و انصاف نیز از نظر آن حضرت، ادا کردن حق هر چیز است. در جایی دیگر عدل را به میزان تعریف می‌کنند و در حدیث دیگری در توضیح آن می‌فرمایند: «عدالت، میزان خدایی است که در کار مردمان نهاد، برای برپاداری حق. با میزان خدا مخالفت نکنید و با او نستیزید!» حضرت امیر، عدل را جوهره ایمان و قوی‌ترین اساس و بنیان هستی و زندگی می‌دانند و آن را بالاترین موهبت و بهترین فضایل می‌نامند.

معنای عدالت را بدانیم

واژه عدل در لفظ و اصطلاح، معانی مختلفی دارد که به اجمال می‌توان گفت به معنای قرار گرفتن هر چیزی در جای خود است. بزرگان لغت و نظریه‌پردازان نیز معانی مختلفی را برای آن ذکر کرده‌اند، مثل «نهادن هر چیزی به‌جای خود»، «حد متوسط میان افراط و تفریط در قوای درونی»، «به تساوی تقسیم کردن»، «رعایت برابری در پاداش و کیفر دادن به دیگران، اگر عمل نیک است، پاداش و اگر بد است، کیفر داده شود»، «عدل و عدالت به معنای مساوات است و تقسیم کردن به‌طور مساوی، عدل است»، در روایت نیز آمده است: «آسمان و زمین بر عدالت بنا شده‌اند، بدین معنا که اگر یک رکن از چهار رکن جهان بر دیگری زیادت‌ر یا کمتر شود، جهان نظم خود را از دست می‌دهد.»

راهکارهایی برای اینکه عادلانه رفتار کنیم

عدالت ایجاب می‌کند که یک فرد مسلمان در داوری‌های رسمی و خودمانی، همواره طرفدار «حق» و «اهل حق» باشد و اگر او را به‌گواهی دادن طلبیدند، صادقانه گواهی دهد، گرچه به زیان خودش باشد، چنان که آیه۱۲۵ سوره نسا، بر این مطلب تأکید می‌کند و حضرت صادق^(ع) نیز آن را از حقیقت ایمان شمرده‌اند: «از حقیقت ایمان آن است که حق را گرچه به زیانت باشد، بر باطل گرچه به سودت باشد، مقدم بداری.» (بحارالانوار، ج ۷۰، ص ۱۰۷)

خداوند منان در آیه۵ سوره مائده می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، همواره برای خدا قیام کنید و از روی عدالت، گواهی دهید. دشمنی با جمعیتی، شما را به گناه و ترک عدالت نکشاند. عدالت پیشه کنید که به پرهیزگاری نزدیک‌تر است و از (معصیت) خدا بپرهیزید که خداوند از آنچه انجام می‌دهید، باخبر است.» یکی از دلایل دور شدن و انحراف از عدالت در این آیه آمده است و اینکه کینه و عداوت‌های قوی و تسویه‌حساب‌های شخصی، نباید مانع اجرای عدالت و موجب تجاوز به حقوق دیگران شود.

بر عدالت به‌عنوان مهم‌ترین رکن تقوا نیز تأکید شده است. گاهی ظلم و ستم به‌دلیل مادیات و حفظ منافع شخصی است، نه به‌خاطر حب‌و بغض دیگران، بنابراین ریشه واقعی انحراف از عدالت، همان پیروی از هوای نفس است.

ممکن است کسانی گاه‌وبیگاه ما را به داوری بخوانند، مانند قضاوت میان دو همسایه، دو همکار، دو فرزند، زن و شوهر و... در این‌گونه مواقع، عدالت حکم می‌کند آنچه حق تشخیص می‌دهیم، اظهار کنیم و ملاحظه و رودربایستی سبب حق‌کشی ما نشود. در این وقت‌ها درخواهیم یافت که حق‌گویی و داوری برحق، سخت و سنگین است، چنان که رسول اکرم^(ص) می‌فرمایند: «حق، سنگین و تلخ است و باطل، سبک و شیرین.» و اگر کسی این سختی را تحمل کند و آن تلخی را بچشد، شایسته آن است که امام‌علی^(ع) درباره‌اش بفرمایند: «بهترین مردم کسی است که بیش از دیگران به حق، داوری کند.»

احقاق حق کنیم

اگر در برابر حقوق خود و رعایت حقوق دیگران حساس باشیم، حس مظلوم واقع شدن، کمتر برای ما رقم می‌خورد. گرفتن حق و دادن حق نیز از لوازم عدالت است. حال، این حق، کوچک باشد یا بزرگ، شخص عادل، درصدد احقاق حقوق خود و دیگران برمی‌آید و هم حقوق دیگران را به آنان بازمی‌گرداند. امیرمؤمنان^(ع) در نامه‌ای به سران سپاه خود، از حق رهبر و رهروان، سخن به میان می‌آورند و سپس به آنان سفارش می‌کنند که هم حق خود را از رده بالاتر دریافت کنند و هم، حقوق زیردستان را بپردازند. (نهج البلاغه، نامه ۵۰)

در انجام کار خوب و دوری از بدی‌ها، کوشا باشیم چنین عدالتی در مرجع تقلید، امام‌جماعت، قاضی، گواه در دادگاه و مانند آن شرط است. حضرت امام‌خمینی^(ره) در معنای آن فرموده‌اند: «حالتی است نفسانی که صاحب خود را بر پایبندی به تقوا وامی‌دارد و مانع ارتکاب گناهان کبیره(و با احتیاط، گناهان صغیره) می‌شود. ... همچنین از انجام کارهایی که در عرف، بی‌مبالاتی در دین شمرده می‌شود، جلوگیری می‌کند.» (تحریرالبسیله، ج یک، ص ۴۹۹) در برابر چنین عدالتی، «فسق» قرار دارد، یعنی کسی که مرتکب گناه کبیره شود یا بر گناه صغیره اصرار بورزد، «فاسق» است که از مرجعیت، امامت جماعت، گواهی دادن بر دادگاه و مانند آن محروم می‌شود، مگر آنکه از گناه توبه کند.

مصداق دیگر عدالت، احترام به جان، آبرو، مال و حقوق دینی و اجتماعی مردم است که باید آن‌ها را رعایت کنیم؛ اهمال یک پزشک در نجات جان بیمار، کوتاهی نیروی نظامی و انتظامی در ایجاد امنیت داخلی و خارجی، سستی یک قاضی در اعمال قانون، بی‌تفاوتی هر مسئولی در برابر حقوق مردم و... از اموری است که عدالت را خدشه‌دار می‌کند و مرتکبان چنین کارهایی هرگز عادل شمرده نمی‌شوند. در سخنی از امام‌سجاد^(ع) می‌خوانیم: «عدالت، شیرین‌تر از آب برای تشنه‌کامان است. همان‌گونه که حیات تشنه‌کامان در آب است، حیات جامعه انسانیبت در عدالت است.»

منابع

مفهوم عدالت در

اندیشه سیاسی

امام‌علی^(ع)

سیدنورالدین

شریعتمدار جزایری

نورسی جایگاه

عدالت اجتماعی

در سیره پیامبر

اعظم(ص)

صادق گلستانی

بررسی جامع مفهوم

عدالت از دیدگاه

اسلام،

حمید حاجی‌حیدر

نهج‌البلاغه،

نامه۵۰، ص ۵۳، ۲۷

۴۷ و ۴۹ حکمت:

۳۴۷، ۳۳۱